

قلب های شعری،

آرایه های ادبی و بندنویسی

(ویژه آموزگاران و دانش آموزان

دوره ابتدایی و متوسطه اول)

دکتر افسانه سراجی

مرضیه احسان حبیبی

انتشارات لیل

۱۳۹۸

سرشناسه : سراجی، افسانه / ۱۳۵۳-

عنوان و نام پدیدآور: قالب های شعری، آرایه های ادبی و بندنویسی (ویژه آموزگاران و دانش آموزان دوره ابتدایی و متوسطه اول) / دکتر افسانه سراجی و مرضیه احسان جو.

مشخصات نشر : بوشهر : لیل، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۹۲ ص.: مصور.

شابک : ۶-۰-۰۹۵۵۳۲-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : کتابنامه

موضوع : ادبیات فارسی -- راهنمای آموزشی (ابتدایی)

موضوع: Persian literature -- Study & teaching (Elementary)

موضوع : فارسی -- معانی و بیان -- راهنمای آموزشی

موضوع: Persian language -- Rhetoric -- Study and teaching

موضوع: فارسی -- بدیع -- راهنمای آموزشی (ابتدایی)

موضوع: Persian language -- *Badi' -- Study and teaching (Elementary)

شناسه ورود : احسان جو، مرضیه، ۱۳۵۷ -

رده بندی کلاس : ۱۳۹۸ ق ۴ س / PIR۳۳۳۱

رده بندی دیویی : ۷۶ / ۸۴ شماره کتابشناسی ملی : ۵۵۹۸۲۵۷

کلیه حقوق مادی، فکری و معنوی، آن محفوظ است.

انتشارات ایل

قالب های شعری، آرایه های ادبی و بندنویسی

(ویژه آموزگاران و دانش آموزان دوره ابتدایی و متوسطه اول)

دکتر افسانه سراجی و مرضیه احسان جو

طراح جلد: علی نخعی / صفحه آرای: رسول میرشکاری

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸ / چاپ: پیشگام / شمارگان: ۱۰۰۰ / قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

آدرس: بوشهر، خیابان امام خمینی، کوچه گلخونه، ساختمان سیراف ۵، طبقه ۵، واحد ۱۳.

کدپستی: ۷۷۸۵۵-۷۵۱۴۹ / همراه: ۹۳۷۵۵۴۹۴۵۹

سخنی با خوانندگان :

درسال‌های اخیر در پی چاپ و ارائه مطالب جدید و روش‌های تدریس نوین در مدارس و تغییر شیوه‌های ارزشیابی و تقسیم یا سهمیه‌بندی آموزش دانش‌آموز بین خانه و مدرسه، شاهد غافلگیری و سردرگمی در میان صاحبان آموزش در کشور گردیده است. از سوی دیگر با استخدام و آموزش نیروهای تازه‌نفس که به‌زودی سکان‌دار کشتی آموزش در ایران خواهند بود، باید از هر راه ممکن، راهکار و گشایشی برای آموزش هرچه بهتر و روش‌های هر چه کاربردی‌تر ارائه نمود به گونه‌ای که نیاز آموزگاران گرامی، اولیا، یاوران آموزگاران در خانه و مهم‌تر از همه نیاز دانش‌آموز برآورده گردد. بر همین اساس، در این کتاب تلاش بر این خواهد بود که در باب برخی موضوعات و محتواها در فارسی «بخوانیم» مقطع ابتدایی در سامی باورها، گره‌گشایی صورت گیرد.

از سال‌های اخیر متوجه شدیم که دانش‌آموزان پس از جمله‌سازی و تبدیل جملات به عبارت و سرانجام بندها دچار مشکلات متعددی هستند و عموماً مفاهیم روش‌بند نویسی در انشا و نگارش را نمی‌دانند و هنگام نگارش بندها که خود سرآغاز نگارش انشا خواهد بود، مهارت لازم را نداشته و دچار سردرگمی می‌شوند. از سویی خانواده‌ها در تفهیم برخی مطالب؛ مانند: آرایه‌های ادبی موجود در کتب حیران و مستاصل کتاب‌های کمک‌آموزشی هستند.

علاوه بر آن در شناخت و معرفی قالب‌های شعری موجود در کتاب اطلاع‌چندانی نداشته و گاهی خود آموزگاران هم دچار سردرگمی در شناخت و معرفی آنها می‌گردند. در این مجموعه با توجه به اهمیت سه موضوع یادشده (قالب‌های شعری، آرایه‌های ادبی و بند نویسی) تلاش کرده‌ایم تا مجموعه‌ای مفید، کوتاه و قابل‌فهم در سه بخش برای آموزگاران، اولیا و دانش‌آموزان در مقطع ابتدایی فراهم کنیم و امیدواریم با توجه نمودن و استقبال از این مجموعه بتوانیم گام‌های ارزشمندتری برداریم.

افسانه سراجی

بوشهر - زمستان ۱۳۹۷

فهرست مطالب

.....	مقدمه
.....	شعر و نظم
.....	مصرع و بیت
.....	دافیه و ردیف
.....	حقیق و مرکب
.....	قافیه و دوزخ
.....	روش یافتن دلیله / اناساد دافیه
..... ۳	قالب‌های شعری
..... ۴	قصیده
..... ۴	مطلع
..... ۴	غزل و تشبیب
..... ۵	تنه اصلی
..... ۵	شریطة
..... ۶	مقطع
..... ۹	غزل
..... ۲۳	قطعه
..... ۲۴	رباعی / دوبیتی
..... ۲۷	چهارپاره / دوبیتی پیوسته
..... ۲۹	مثنوی
..... ۳۱	مستزاد

۳۲	شعر نو
۳۳	۱- شعر آزاد/ نیمایی
۳۴	۲- شعر سپید
۳۵	۳- موج نو
۳۶	آرایه / آرایش کلام
۳۷	آرایه‌های منری
۳۷	تشبیه
۴۵	استعاره
۴۶	استعاره مصرحه
۴۹	استعاره مکنیه: (بالکتابه) پنهان
۵۰	الف) استعاره مکنیه / تشبیه
۵۴	ب) استعاره مکنیه / غیرتشخیص
۵۵	جان بخشیدن به اشیاء
۵۶	منادا و تشخیص
۵۶	کنایه
۵۹	تشبیه کنایی
۶۰	تلمیح
۶۳	تضاد
۶۴	ضرب المثل
۶۵	حسن آمیزی
۶۶	تناسب/مراعات النظیر
۶۹	آرایه‌های لفظی
۷۰	جناس

- الف (جناس تام) ۷۰
- ب (جناس ناقص) ۷۱
- آموزش بندنویسی ۷۲
- القسام بندنویشت ۷۴
- بند علی و معلولی ۷۴
- بند مقایسه‌ای ۷۵
- بند حواله مسئله ۷۵
- نتیجه گیری ۷۶
- اصول یا راجع ۷۶
- چرا و چگونه بنویس؟ کردن یک مطلب ۷۶
- محتوای بند اد ازین ۷۹
- چگونگی شروع متن یک بند ۸۱